

МЕТАЛЛИЧЕСКИЕ ПОВЕРХНОСТИ И ПЛЁНКИ

PACS numbers: 64.60.De, 64.60.Ej, 66.30.Ny, 66.30.Pa, 68.35.bd, 81.30.Hd

Вплив проміжного нанопрошарку на кінетику фазоутворення та впорядкування в тонких плівках — моделювання середньопольовою кінетичною методою

В. М. Безпальчук, Д. С. Русенко, А. М. Гусак

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького,
бульв. Шевченка, 81,
18031 Черкаси, Україна*

Розглядається спрощений середньопольовий кінетичний модель можливого впливу проміжного прошарку на швидкість перемішування та впорядкування у тонкоплівковій дифузійній парі типу Fe–Pt. Показано, що є широка область параметрів, за яких додавання проміжного прошарку підвищує ефективність перемішування та впорядкування.

Ключові слова: наносистема, тонкі плівки FePt, дифузія, впорядкування, середньопольова метода, моделювання.

Simplified mean-field kinetic model is applied to check the possible influence of the intermediate layer on the mixing and ordering rates in the Fe–Pt-type thin film system. This idea seems to work within the wide range of the parameters.

Key words: nanosystem, FePt thin films, diffusion, ordering, mean-field method, modelling.

Рассматривается упрощённая среднеполевая кинетическая модель возможного влияния промежуточной прослойки на скорость перемешивания и упорядочения в тонкоплёночной диффузионной паре типа Fe–Pt. Пока-

---

Corresponding author: Andriy Mykhaylovych Gusak
E-mail: amgusak@ukr.net

*Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy,
81 Shevchenko Blvd., 18031 Cherkasy, Ukraine*

Please cite this article as: V. M. Bezpalchuk, D. S. Rusenko, and A. M. Gusak, Influence of the Intermediate Nanointerlayer on a Kinetics of Phase Formation and Ordering in Thin Films—Mean-Field Kinetic Simulation, *Metallofiz. Noveishie Tekhnol.*, 39, No. 7: 865–879 (2017) (in Ukrainian), DOI: 10.15407/mfint.39.07.0865.

зано, что существует широкая область параметров, при которых введение промежуточной прослойки повышает эффективность перемешивания и упорядочения.

Ключевые слова: наносистема, тонкие плёнки FePt, диффузия, упорядочение, метод среднего поля, моделирование.

(Отримано 25 червня 2017 р.)

1. ВСТУП

Властивості та кінетику утворення феромагнітних тонкоплівкових систем Fe–Pt та Fe–Pd інтенсивно вивчають у зв'язку із пошуками способів підвищення щільності запису інформації [1–12]. Це, зокрема, пов'язано із анізотропією упорядкованої фази Fe–Pt. А саме, домени упорядкованої фази $L1_0$ складаються з паралельних площин Fe і Pt типу (100), властивості упорядкованої плівки FePt суттєво залежать від того, як саме упорядковані ці площини — паралельно вільній поверхні чи перпендикулярно до неї.

Отримання упорядкованих фаз Fe–Pt при відносно низьких температурах підложжя зв'язано із проблемами контролю за орієнтацією зерен. Для контролю за швидкістю і напрямом упорядкування в ряді робіт запропоновано використовувати прошарки срібла, золота або міді. (Авторам даної роботи цю ідею підказав Ю. М. Макогон.) Зокрема, детальне дослідження впливу третього компоненту на дифузію і впорядкування у системі Fe–Pt було зроблено в статті [12]. Згідно з експериментальними результатами, додавання нанопрошарку третього компонента дійсно може привести до пришвидшення перемішування та упорядкування основних компонентів. Наскільки нам відомо, це явище ще не було описано теоретично і тим більше промодельовано, перша така спроба робиться в даній роботі.

2. МЕТОДА ДОСЛІДЖЕННЯ

Як основну методу моделювання ми вибираємо середньопольову кінетичну методу у формі, запропонованій Ж. Мартаном у 1990 р., застосовану до тонких плівок Д. Беке, З. Ерделі та їхніми учнями [14–16], узагальнену на тривимірний випадок у роботі [17] і зрештою розвинуту до рівня Stochastic Kinetic Mean Field (SKMF) [18]. При всіх відомих недоліках середньопольових методів, метода SKMF є достатньо ефективною для опису зародкоутворення, розпаду, впорядкування і дифузії в бінарних стопах [19, 20].

Основне кінетичне рівняння роботи Мартана (записане для послідовності атомових площин — квазиодновимірний модель) є рів-

нянням балансу із самоузгодженими частотами стрибків:

$$\begin{aligned} \frac{dC_i}{dt} = & -Z_v [C_i(1 - C_{i-1})\Gamma_{i,i-1} - (1 - C_i)C_{i-1}\Gamma_{i-1,i} + \\ & + C_i(1 - C_{i+1})\Gamma_{i,i+1} - (1 - C_i)C_{i+1}\Gamma_{i+1,i}], \end{aligned} \quad (1)$$

де C_i — це ймовірність того, що у вузлі площини « i » знаходиться атом сорту A , $Z = Z_i + 2Z_v$ — загальна кількість найближчих сусідів, Z_i — визначає кількість найближчих сусідів в центральній « i »-й площині, перпендикулярній до концентраційного градієнту, Z_v — кількість найближчих сусідів в « $i + 1$ » (або « $i - 1$ ») площині;

$$\Gamma_{i,i+1} = v \exp\left(-\frac{E_{i,i+1}}{kT}\right), \quad (2)$$

де $\Gamma_{i,i+1}$ — це частота (ймовірність за одиницю часу) обміну атома сорту A в площині « i » та атому сорту B в площині « $i + 1$ », $E_{i,i+1}$ — різниця між енергією сідлової точки E^{saddle} і $\bar{E}_{i,i+1}$ — енергією взаємодії двох атомів з їх сусідами до обміну:

$$E_{i,i+1} = E^{saddle} - \bar{E}_{i,i+1}. \quad (3)$$

Енергію сідлової точки E^{saddle} в моделюванні приймають за константу ($E^{saddle} = 0$) для всіх обмінів, енергії $\bar{E}_{i,i+1}$ визначають в наближенні середнього поля із використанням концентрацій у сусідніх вузлах і значень парних енергій взаємодії.

В цій роботі ми поширюємо дану методу на трикомпонентний стоп для найпростішого обмінного механізму дифузії. Спочатку записуємо формули для визначення швидкості зміни концентрацій:

$$\begin{aligned} \frac{dC_A(i)}{dt} = & -C_A(i) \left(\sum_j^Z C_B(j)\Gamma_{AB} + \sum_j^Z C_C(j)\Gamma_{AC} \right) + \\ & + C_B(i) \sum_j^Z C_A(j)\Gamma_{BA} + C_C(i) \sum_j^Z C_A(j)\Gamma_{CA}, \\ \frac{dC_B(i)}{dt} = & -C_B(i) \left(\sum_j^Z C_A(j)\Gamma_{BA} + \sum_j^Z C_C(j)\Gamma_{BC} \right) + \\ & + C_A(i) \sum_j^Z C_B(j)\Gamma_{AB} + C_C(i) \sum_j^Z C_B(j)\Gamma_{CB}, \\ C_C(i) = & 1 - C_B(i) - C_A(i). \end{aligned} \quad (4)$$

Частоти обміну атомів різних сортів і енергії зв'язку між сусідами наступні:

$$\Gamma_{AB} = \Gamma_0 \exp\left(-\frac{\bar{E}_{i,j}^{AB}}{kT}\right), \quad (5)$$

$$\begin{aligned} \bar{E}_{i,j}^{AB} &= E_i^A + E_j^B, \\ E_i^A &= V_{AA} \sum_{in}^Z C_A(in) + V_{AB} \sum_{in}^Z C_B(in) + V_{AC} \sum_{in}^Z C_C(in), \\ E_j^B &= V_{BA} \sum_{jn}^Z C_A(jn) + V_{BB} \sum_{jn}^Z C_B(jn) + V_{BC} \sum_{jn}^Z C_C(jn); \end{aligned} \quad (6)$$

аналогічно й для інших сортів атомів.

3. ОПИС «ЛОКАЛЬНОГО ПАРАМЕТРУ ДАЛЕКОГО ПОРЯДКУ» В НЕОДНОРІДНОМУ ГЦК-СТОПІ

Взаємна дифузія між двома ГЦК-ґратницями може приводити до утворення структур $L1_2$ (типу $A3B$ або $AB3$) та/або структури $L1_0$ (типу AB). У структурах $L1_2$ локальний далекий порядок в невеликому кластері, який складається із заданого вузла та його найближчих сусідів, визначають відповідно до стандартних рівнянь [21, 22], але з належним розрахунком локальних (в межах кластеру) значень ймовірностей та середніх по кластеру концентрацій:

$$\eta = \frac{p_A^I - C_A}{1 - v^I} = \frac{p_B^{II} - C_B}{1 - v^{II}}, \quad (7)$$

де

$$p_{A(B)}^{I(II)} = \frac{N_{A(B)}^{I(II)}}{N^{I(II)}} \text{ і } v^{I(II)} = \frac{N^{I(II)}}{N^I + N^{II}}, \quad (8)$$

що виражають ймовірність знаходження атому типу $A(B)$ в $I(II)$ підґратниці і частку вузлів $I(II)$ підґратниці відповідно.

Визначаючи локальний аналог параметру далекого порядку (7) для методи SKMF, потрібно розглядати кластери, які мають таку ж частку атомних компонентів, що і весь кристал. Одночасно з цим, потрібно також враховувати, що вузли з одного кластеру можуть одночасно належати кільком сусіднім кластерам. Тоді частка вузлів певної підґратниці $v^{I(II)}$ може бути обчислена відповідно до (8) за наступною формулою:

$$N^I = \sum_{i1=1}^{M^I} 1/\text{share}(i1) \quad (N^{II} = \sum_{i2=1}^{M^{II}} 1/\text{share}(i2)), \quad (9)$$

де підсумовування відбувається по всіх вузлах M^I (M^{II}) підґратниці

I (II), що повністю або частково належать кластеру, $share(i)$ — число сусідніх кластерів, які ділять між собою i -й вузол, таким чином, що $1/share(i)$ є часткою вузла i у кластері. Звідси локальну атомну концентрацію можна буде визначити як:

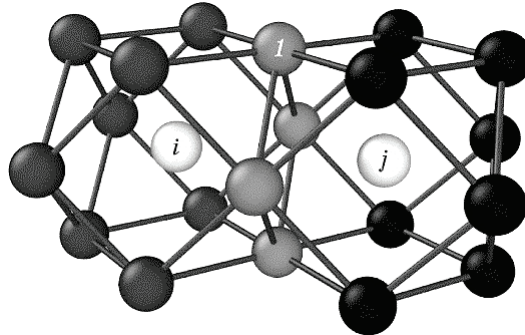
$$C_A = \frac{\sum_{i1=1}^{M^I} C_A(i1)/share(i1) + \sum_{i2=1}^{M^{II}} C_A(i2)/share(i2)}{N^I + N^{II}}, \quad (10)$$

$$C_B = \frac{\sum_{i1=1}^{M^I} C_B(i1)/share(i1) + \sum_{i2=1}^{M^{II}} C_B(i2)/share(i2)}{N^I + N^{II}}.$$

Априорні ймовірності для підґратниць із вузлами, зайнятими атомами A і B , будуть обчислюватися за формулами:

$$p_A^I = \frac{\sum_{i1=1}^{M^I} C_A(i1)/share(i1)}{N^I}, \quad p_B^{II} = \frac{\sum_{i2=1}^{M^{II}} C_A(i2)/share(i2)}{N^{II}}. \quad (11)$$

Виберемо кластер, який складатиметься з центрального вузла і дванадцяти його найближчих сусідів. Такий вибір найменшого можливого кластеру, найкраще підходить для систем з різким ґradientом концентрації. Два сусідніх кластери, показані на рис. 1,

Рис. 1. Приклад двох кластерів, що використовуються для обчислення локального далекого порядку у вузлах « i » та « j ». Вузол l належить до обох з них і ще до двох кластерів над ними, тобто одночасно належить 4 кластерам, тому лише $1/4$ його належить одному заданому кластеру. Аналогічна ситуація буде для всіх вузлів навколо « i » або « j ».

Fig. 1. An example of two clusters used for calculation of local long-range order at the sites ‘ i ’ and ‘ j ’. Lattice site l belongs to both of them and two more clusters over them, *i.e.*, 4 clusters simultaneously, so, only $1/4$ of it belongs to the one given cluster.

ділять між собою 4 спільні вузли. Один з кластерів містить центральний вузол ($share = 1$) і 12 граничних вузлів ($share = 4$).

Почнемо зі структури $L1_2$. Легко бачити, що кожен з межових вузлів буде спільним для чотирьох сусідніх кластерів. Тому загальне число незалежних вузлів буде $N^I + N^{II} = N = 1 + 12/4 = 4$. Центральний вузол має належати до однієї з 4 простих кубічних ґратниць, які утворюють ГЦК-ґратницю. Три прості кубічні ґратниці формують підґратницю більшості в структурі $L1_2$, четверта проста кубічна ґратниця є підґратницею меншості цієї структури. Для кожного випадку, потрібно буде обчислити свій власний локальний параметр далекого порядку.

Якщо припустити, що центральний вузол кластеру належить підґратниці більшості I , тоді 8 з 12 сусідніх вузлів також належать даній підґратниці, але лише j з них належать кластеру. Інші 4 вузли, що залишилися, належатимуть підґратниці II , але також, лише j з них належатимуть заданому кластеру:

$$M^I = 1 + 8 = 9, \quad N^I = 1 + 8/4 = 3, \quad M^{II} = 0 + 4 = 4, \quad N^I = 0 + 4/4 = 1.$$

Якщо припустити, що центральний вузол кластеру належить підґратниці меншості I , тоді всі 12 сусідів належатимуть іншій підґратниці II , але знову, лише $1/4$ з них належатиме даному кластеру. Тому в цьому випадку:

$$M^I = 0 + 12 = 12, \quad N^I = 0 + 12/4 = 3, \quad M^{II} = 1 + 0 = 1, \quad N^I = 1 + 0/4 = 1.$$

Як було згадано вище, кожен вузол апріорі має належати одній з 4-х простих кубічних підґратниць ГЦК-ґратниці. Звичайно, у загальному випадку, всі 4 випадки необхідно перевірити та порівняти. А саме, якщо вузол i розглядається, як такий, що належить підґратниці більшості структури $L1_2$ та зайнятий компонентом більшості, тоді існує 3 способи вибрати дві площини з трьох взаємно перпендикулярних площин підґратниці більшості, які містять даний вузол.

Кожен з варіантів вибору відповідає певному значенню локального параметру порядку. Кожен із цих локальних параметрів порядку може бути обчислений, залежно від вибору 8 сусідніх вузлів (із 12), що належать тій самій підґратниці:

$$\eta_{1,2,3}^I(i) = \frac{\frac{1}{3} \left(C_A(i) + \frac{1}{4} \sum_{nn=1}^8 C_A(nn) \right) - \frac{1}{4} \left(C_A(i) + \frac{1}{4} \sum_{nn=1}^{12} C_A(nn) \right)}{1 - 3/4}. \quad (12)$$

Якщо вузол, що розглядається, належить підґратниці меншості, то локальний параметр далекого порядку визначається як

$$\eta_4''(i) = \frac{C_A(i) - \frac{1}{4} \left(C_A(i) + \frac{1}{4} \sum_{nn=1}^{12} C_A(nn) \right)}{1 - 1/4}. \quad (13)$$

Можна легко перевірити, що локальний параметр далекого порядку η , який визначається для кожного вузла, дорівнює 1 у випадку ідеального порядку за умови, що підґратниці вибрані належним чином. У випадку «невдалого» вибору підґратниць значення η від'ємне і рівне $-1/3$.

Для випадку системи $L1_0$ локальний параметр далекого порядку визначатиметься наступним чином:

$$\eta_{1,2,3}(i) = \frac{\frac{1}{2} \left(C_A(i) + \frac{1}{4} \sum_{plane}^4 C_A(nn \ plane) \right) - \frac{1}{4} \left(C_A(i) + \frac{1}{4} \sum_{nn=1}^{12} C_A(nn) \right)}{1 - 1/2}, \quad (14)$$

де *plane* — це одна з трьох площин ((100), (010) або (001)), яка, окрім вузла i , містить ще 4 його сусіда. За актуальний локальний параметр порядку, з усіх обчислених для заданого вузла i , ми вибираємо той, що матиме найбільше по модулю значення.

Для характеристики ступеню перемішування основних компонентів ми будемо використовувати інтегральну характеристику близького порядку, а саме, ми будемо вимірювати в кожний момент часу суму добутоків концентрацій двох основних компонентів у двох сусідніх вузлах, при чому, сума береться по всім парам найближчих сусідів і нормується на одну пару сусідів:

$$p = \frac{1}{NZ} \sum_i^N \sum_k^Z C_A(i) C_B(k). \quad (15)$$

4. ДИФУЗІЙНА ПАРА Fe–Pt — КІНЕТИКА ВПОРЯДКОВАНОЇ ФАЗИ

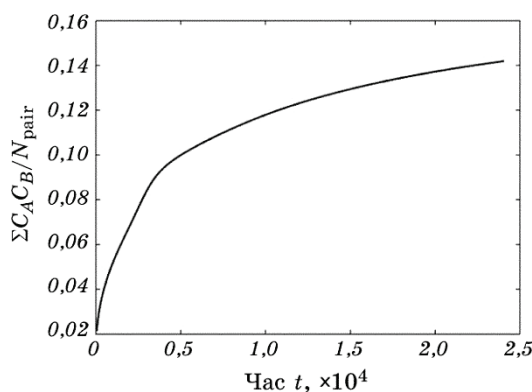
Всі моделювання виконувалися за допомогою середньопольової кінетичної методи.

Спочатку було промодельовано утворення фази A_1B_1 (що імітує фазу FePt) для дифузійної пари компонентів A – B без проміжного прошарку. Початкові параметри системи: розміри зразка — $40 \times 40 \times 40$ атомарних площин; температура $T = 600$ К; періодичні межові умови по OY – OZ ; енергії парної взаємодії $\phi_{AB} = -0,1248$ еВ, $\phi_{AA} = -0,0624$ еВ, $\phi_{BB} = -0,0624$ еВ.

В процесі моделювання було знайдено вищеописану інтегральну характеристику близького порядку (рис. 2) та параметри локального далекого порядку для фази A_1B_1 (рис. 3).

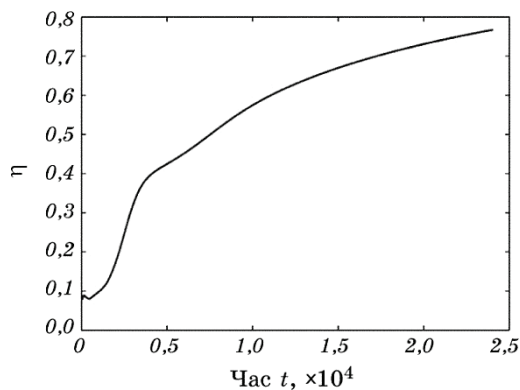
5. ВПЛИВ ТРЕТЬОГО КОМПОНЕНТА

В подальших моделюваннях до системи було додано третій компонент C , у вигляді проміжного шару в центрі зразка. Розміри проміжного шару варіювались від однієї до декількох атомних площин (рис. 4 і 5). В даних модельних експериментах планувалось перевірити гіпотезу про те, що проміжний шар третього компоненту може допомогти процесу упорядкування, пришвидшуючи його. Всі початкові параметри системи залишилися такими самими, як у розділі 4, було додано лише парні енергії взаємодії для третього компо-

Рис. 2. Залежність інтегральної характеристики близького порядку від часу.

Fig. 2. Dependence of the short-range order integral characteristic on time.

Рис. 3. Залежність усередненого по системі параметру локального далекого порядку фази AB .

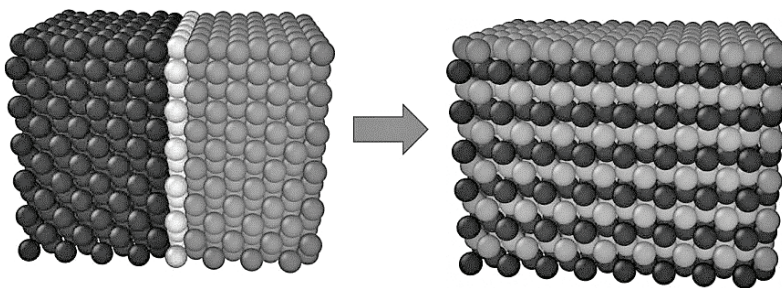
Fig. 3. Dependence of the local long-range order parameter of the AB phase averaged over whole volume.

ненту: $\phi_{BC} = -0,0687$ еВ, $\phi_{AC} = -0,0687$ еВ, $\phi_{CC} = -0,075$ еВ.

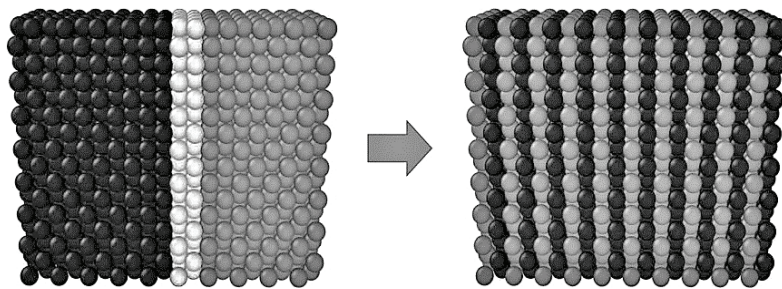
Параметри взаємодії основних компонентів із додатковим компонентом вибирались із наступних міркувань. З одного боку, утворення розчинів AC і BC має бути термодинамічно вигідним (у цьому випадку атоми A і B зустрічаються «на території» прошарку C). З іншого боку, ця вигідність не повинна бути занадто великою, щоб не створити високовпорядкованих прошарків AC і BC , які б у подальшому могли гальмувати дифузію. Початкову концентрацію третього компоненту, ми робили дещо меншою за 1, оскільки в процесі нанесення тонкої плівки майже невідворотним є певне перемішування компонентів.

Процес насправді залежить від багатьох параметрів, але ми варіювали лише 2 з них — товщину проміжного прошарку і парну енергію взаємодії основних компонентів. Основні результати моделювання представлено на рис. 4–9.

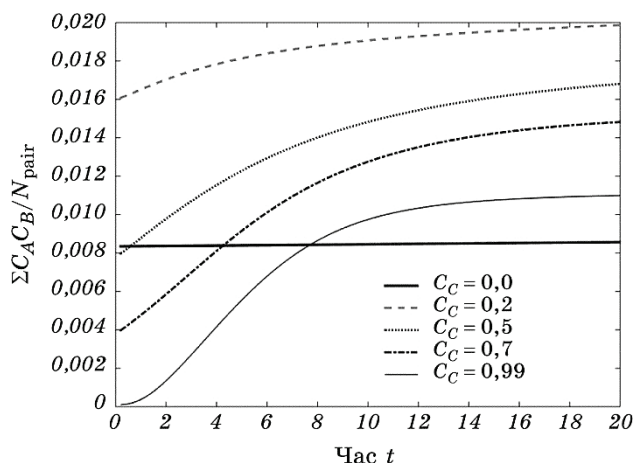
Рис. 4. Результати дифузії та впорядкування при введенні однієї атомної площини проміжного шару третього компоненту.

Fig. 4. Diffusion and ordering results after incorporation of single atomic plane of the intermediate layer of the third component.

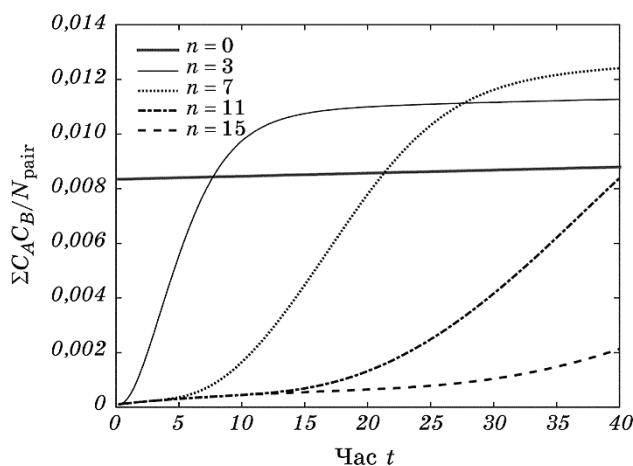
Рис. 5. Результати дифузії та впорядкування при введенні двох атомних площин проміжного шару третього компоненту.

Fig. 5. Diffusion and ordering results after incorporation of two atomic planes of the intermediate layer of the third component.

Рис. 6. Залежність інтегральної характеристики близького порядку від часу для різних концентрацій проміжного шару (товщина $n = 3$).

Fig. 6. Dependence of the short-range order integral characteristic on time for different concentrations of the intermediate layer (thickness $n = 3$).

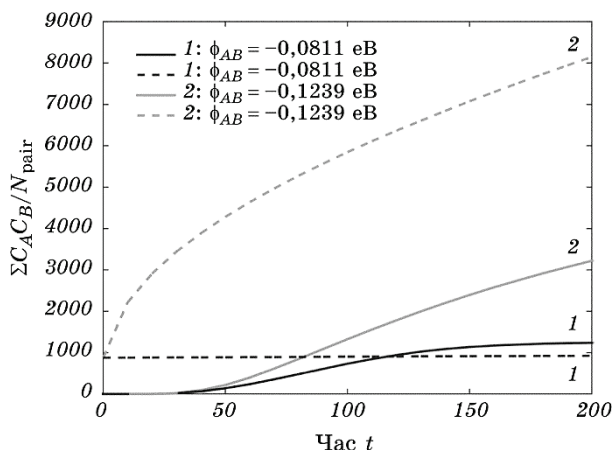

Рис. 7. Залежність інтегральної характеристики близького порядку від часу для різних товщин (кількості атомних площини) проміжного шару.

Fig. 7. Dependence of the short-range order integral characteristic on time for different thicknesses (number of atomic planes) of the intermediate layer.

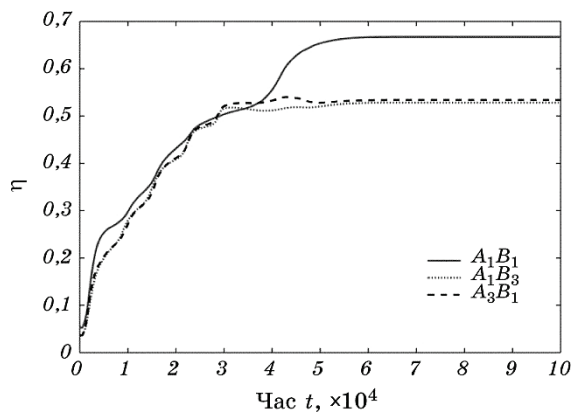
Основні висновки такі: при збільшенні товщини атомарного прошарку від 3 до 15 ступінь перемішування й усереднений далекий порядок системи з проміжним прошарком на ранній стадії відстають від бінарного випадку, а потім починають різко переганяти.

Початкове відставання здається нам цілком зрозумілим; воно пов'язане із необхідністю певного мінімального часу для атомів A і B , щоб вони могли продифундувати через проміжний прошарок C . Подальше пришвидшення процесу пов'язано, як ми вважаємо, із

Рис. 8. Залежність інтегральної характеристики близького порядку від часу для різних енергій ϕ_{AB} проміжного шару у порівнянні із бінарними прототипами (пунктир).

Fig. 8. Dependence of the short-range order integral characteristic on time for different energies ϕ_{AB} of the intermediate layer in comparison with binary samples (dotted lines).

Рис. 9. Залежність усередненого параметра локального далекого порядку фаз A_1B_1, A_1B_3, A_3B_1 (проміжний шар — 3 атомарні площини).

Fig. 9. Dependence of the average local long-range order parameter of A_1B_1, A_1B_3, A_3B_1 phases (the intermediate layer—3 atomic planes).

тим, що завдяки проміжному прошарку атоми A і B не створюють початкового сильновпорядкованого прошарку AB , який слугує бар'єром для подальшого перебігу дифузії.

На далеких стадіях процесу, звичайно, все вирішується стехіометрією, тобто загальною кількістю атомів A і B у системі, чим товще прошарок, тим більша концентрація третього компонента, тим менша кількість атомів A і B , що опиняються поруч. Як видно з рис. 8, вигідність чи невигідність проміжного прошарку залежить також від енергетичних характеристик пари $A-B$: при достатньо сильній взаємодії основних компонентів ($\phi_{AB} = -0,0811$ еВ) додавання семи атомних прошарків підвищує ефективність перемішування (після певної затримки), а при слабшій взаємодії ($\phi_{AB} = -0,1239$ еВ) додавання прошарку третього компонента виявляється неефективним.

Параметр далекого порядку для всіх можливих структур $L1_0$, $L1_2$ зростає із часом монотонно, але із значними осциляціями швидкості впорядкування. Цей результат до певної міри перекликається зі спостереженням осциляційного характеру упорядкування при реакційному утворенні ОЦК-фази B_2 [23, 24]. Частково осциляції швидкості упорядкування в нашому випадку можна пов'язати із переорієнтацією доменів в процесі взаємної дифузії.

6. ВИСНОВКИ

В даній роботі наведено перші результати спрощеного моделю можливого впливу проміжного прошарку на швидкість перемішування і впорядкування в тонкоплівкових системах $Fe-Pt$ і $Fe-Pd$.

В моделю використовувалося наближення об'ємної дифузії за обмінним механізмом без врахування низькотемпературних механізмів дифузії та дифузійно-індукованої міграції меж (ДІММ).

Навіть даний спрощений модель показує, що додавання більш-менш інертного прошарку сприяє перемішуванню основних компонентів в центральній зоні з подальшим їх упорядкуванням. При цьому проміжний прошарок заважає створенню початкового високпорядкованого прошарку AB , який зазвичай слугує бар'єром для подальшої взаємної дифузії.

ПОДЯКИ

Автори вдячні проф. Ю. М. Макогону за постановку задачі.

Дану роботу було підтримано європейською програмою EXMONAN FP7-PEOPLE-2013-IRSES (грантова угода PIRSES-GA-2013-612552), а також грантом МОН України (за грантовою угодою 0115 U 000638).

ЦИТОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Y. S. Yu, Hai-Bo Li, W. L. Li, Mei Liu, Yu-Mei Zhang, and W. D. Fei, *J. Magn. Magn. Mater.*, **322**, Iss. 13: 1770 (2010).
2. T. Maeda, T. Kai, A. Kikitsu, T. Nagase, and Jun-ichi Akiyama, *Appl. Phys. Lett.*, **80**, Iss. 12: 2147 (2002).
3. M. Maret, C. Brombacher, P. Matthes, D. Makarov, N. Boudet, and M. Albrecht, *Phys. Rev. B*, **86**, Iss. 2: 024204 (2012).
4. C. Brombacher, H. Schletter, M. Daniel, P. Matthes, N. Jöhrmann, M. Maret, D. Makarov, M. Hietschold, and M. Albrecht, *J. Appl. Phys.*, **112**, Iss. 7: 073912 (2012).
5. D. A. Gilbert, L.-W. Wang, T. J. Klemmer, J.-U. Thiele, C.-H. Lai, and K. Liu, *Appl. Phys. Lett.*, **102**, Iss. 13: 132406 (2013).
6. C. L. Platt, K. W. Wierman, E. B. Svedberg, R. van de Veerdonk, J. K. Howard, A. G. Roy, and D. E. Laughlin, *J. Appl. Phys.*, **92**, Iss. 10: 6104 (2002).
7. C. Feng, Q. Zhan, B. Li, J. Teng, M. Li, Y. Jiang, and G. Yu, *Appl. Phys. Lett.*, **93**, Iss. 15: 152513 (2008).
8. C. Y. You, Y. K. Takahashi, and K. Hono, *J. Appl. Phys.*, **100**, Iss. 5: 056105 (2006).
9. Y. Tokuoka, Y. Seto, T. Kato, and S. Iwata, *J. Appl. Phys.*, **115**, Iss. 17: 17B716 (2014).
10. D. H. Wei, F. T. Yuan, H. W. Chang, K. L. You, Y. Liou, Y. D. Yao, and J. K. Wu, *J. Appl. Phys.*, **103**, Iss. 7: 07E116 (2008).
11. L. Zhang, Y. K. Takahashi, K. Hono, B. C. Stipe, J.-Y. Juang, and M. Grobis, *J. Appl. Phys.*, **109**, Iss. 7: 07B703 (2011).
12. G. L. Katona, N. Y. Safonova, F. Ganss, D. Mitin, I. A. Vladymyrskiy, S. I. Sidorenko, Iu. N. Makogon, G. Beddies, M. Albrecht, and D. L. Beke, *J. Phys. D: Appl. Phys.*, **48**, No. 17: 175001 (2015).
13. G. Martin, *Phys. Rev. B*, **41**, Iss. 4: 2279 (1990).
14. Z. Erdélyi, I. A. Szabó, and D. L. Beke, *Phys. Rev. Lett.*, **89**, Iss. 16: 165901 (2002).
15. Z. Erdélyi, M. Sladeczek, L.-M. Stadler, I. Zizak, G. A. Langer, M. Kis-Varga, D. L. Beke, and B. Sepiol, *Science*, **306**, Iss. 5703: 1913 (2004).
16. Z. Erdélyi, D. L. Beke, and A. Taranovskyy, *Applied Physics Letters*, **92**, Iss. 13: 133110 (2008).
17. N. V. Storozhuk, K. V. Sopiga, and A. M. Gusak, *Philos. Mag.*, **93**, Iss. 16: 1999 (2013).
18. Z. Erdélyi, M. Pasichnyy, V. Bezpalchuk, J. J. Tomán, B. Gajdics, and A. M. Gusak, *Comput. Phys. Commun.*, **204**: 31 (2016).
19. В. М. Безпальчук, М. О. Пасічний, А. М. Гусак, *Металлофиз. новейшие технол.*, **37**, №12: 1583 (2015).
20. В. М. Безпальчук, М. О. Пасічний, А. М. Гусак, *Металлофиз. новейшие технол.*, **38**, №9: 1135 (2016).
21. А. А. Смирнов, *Физика металлов* (Москва: Наука: 1971).
22. А. А. Смирнов, *Молекулярно-кинетическая теория металлов* (Москва: Наука: 1966).
23. А. М. Гусак, А. А. Ковальчук, *Металлофиз. новейшие технол.*, **19**,

№7: 39 (1997).

24. A. M. Gusak and A. O. Kovalchuk, *Phys. Rev. B*, **58**, Iss. 5: 2551 (1998).

REFERENCES

1. Y. S. Yu, Hai-Bo Li, W. L. Li, Mei Liu, Yu-Mei Zhang, and W. D. Fei, *J. Magn. Magn. Mater.*, **322**, Iss. 13: 1770 (2010).
2. T. Maeda, T. Kai, A. Kikitsu, T. Nagase, and Jun-ichi Akiyama, *Appl. Phys. Lett.*, **80**, Iss. 12: 2147 (2002).
3. M. Maret, C. Brombacher, P. Matthes, D. Makarov, N. Boudet, and M. Albrecht, *Phys. Rev. B*, **86**, Iss. 2: 024204 (2012).
4. C. Brombacher, H. Schletter, M. Daniel, P. Matthes, N. Jöhrmann, M. Maret, D. Makarov, M. Hietschold, and M. Albrecht, *J. Appl. Phys.*, **112**, Iss. 7: 073912 (2012).
5. D. A. Gilbert, L.-W. Wang, T. J. Klemmer, J.-U. Thiele, C.-H. Lai, and K. Liu, *Appl. Phys. Lett.*, **102**, Iss. 13: 132406 (2013).
6. C. L. Platt, K. W. Wierman, E. B. Svedberg, R. van de Veerdonk, J. K. Howard, A. G. Roy, and D. E. Laughlin, *J. Appl. Phys.*, **92**, Iss. 10: 6104 (2002).
7. C. Feng, Q. Zhan, B. Li, J. Teng, M. Li, Y. Jiang, and G. Yu, *Appl. Phys. Lett.*, **93**, Iss. 15: 152513 (2008).
8. C. Y. You, Y. K. Takahashi, and K. Hono, *J. Appl. Phys.*, **100**, Iss. 5: 056105 (2006).
9. Y. Tokuoaka, Y. Seto, T. Kato, and S. Iwata, *J. Appl. Phys.*, **115**, Iss. 17: 17B716 (2014).
10. D. H. Wei, F. T. Yuan, H. W. Chang, K. L. You, Y. Liou, Y. D. Yao, and J. K. Wu, *J. Appl. Phys.*, **103**, Iss. 7: 07E116 (2008).
11. L. Zhang, Y. K. Takahashi, K. Hono, B. C. Stipe, J.-Y. Juang, and M. Grobis, *J. Appl. Phys.*, **109**, Iss. 7: 07B703 (2011).
12. G. L. Katona, N. Y. Safonova, F. Ganss, D. Mitin, I. A. Vladymyrskiy, S. I. Sidorenko, Iu. N. Makogon, G. Beddies, M. Albrecht, and D. L. Beke, *J. Phys. D: Appl. Phys.*, **48**, No. 17: 175001 (2015).
13. G. Martin, *Phys. Rev. B*, **41**, Iss. 4: 2279 (1990).
14. Z. Erdélyi, I. A. Szabó, and D. L. Beke, *Phys. Rev. Lett.*, **89**, Iss. 16: 165901 (2002).
15. Z. Erdélyi, M. Sladeczek, L.-M. Stadler, I. Zizak, G. A. Langer, M. Kis-Varga, D. L. Beke, and B. Sepiol, *Science*, **306**, Iss. 5703: 1913 (2004).
16. Z. Erdélyi, D. L. Beke, and A. Taranovskyy, *Applied Physics Letters*, **92**, Iss. 13: 133110 (2008).
17. N. V. Storozhuk, K. V. Sopiga, and A. M. Gusak, *Philos. Mag.*, **93**, Iss. 16: 1999 (2013).
18. Z. Erdélyi, M. Pasichnyy, V. Bezpalchuk, J. J. Tomán, B. Gajdics, and A. M. Gusak, *Comput. Phys. Commun.*, **204**: 31 (2016).
19. V. M. Bezpalchuk and A. M. Gusak, *Metallofiz. Noveishie Tekhnol.*, **37**, No. 12: 1583 (2015) (in Ukrainian).
20. V. M. Bezpalchuk, M. O. Pasichnyy, and A. M. Gusak, *Metallofiz. Noveishie Tekhnol.*, **38**, No. 9: 1135 (2016) (in Ukrainian).

21. A. A. Smirnov, *Fizika Metallov* [The Physics of Metals] (Moscow: Nauka: 1971) (in Russian).
22. A. A. Smirnov, *Molekulyarno-Kineticheskaya Teoriya Metallov* [The Molecular-Kinetic Theory of Metals] (Moscow: Nauka: 1966) (in Russian).
23. A. M. Gusak, A. A. Kovalchuk, *Metallofiz. Noveishie Tekhnol.*, **19**, No. 7: 39 (1997) (in Ukrainian).
24. A. M. Gusak and A. O. Kovalchuk, *Phys. Rev. B*, **58**, Iss. 5: 2551 (1998).